

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อ
ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี*

Political Communication of Prison Staff Toward Prison Inmates
of Pathum Thani Province Prisoners

นิทัศน์ ภูประเสริฐ

Nitat Phuprasert

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: nitat.phu@Gmail.com

๙-----๙

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องข่าวสารการเมืองทั่วไป เป็นประจำ ข้อเสนอ เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่มีเวลาในการหาความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ ข่าวสารทางการเมืองทั่วไปเนื้อหาข้อความ ควรมีความชัดเจน เจ้าหน้าที่เรือนจำมีการถ่ายทอดในลักษณะปกติทั่วไป ควรศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวสารที่ได้รับ

คำสำคัญ : การสื่อสาร; การเมือง; เจ้าหน้าที่เรือนจำ; ผู้ต้องขัง

* Received August 3, 2019; Revised August 25, 2019; Accepted September 15, 2019

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for Political communication of prison staff towards prisoners, Pathum Thani Province prisoners, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on Political communication of prison staff towards prisoners, the overall picture is in the high level in every aspect. Based on different is found to be different accepting the set research hypothesis. Problems and obstacles were that should have time to provide information on a regular basis and now the problem is general political news. Clarity and understanding of the proposal should find the content that is clear and correct. The proposal should study for more information. To check the facts of the news received.

Keywords: Communication; politics; Prison staff; Inmates

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองกับผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ถูกปิดกั้นโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ มิให้รับรู้ข่าวสารทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจมีความสำคัญหรืออาจเป็นความรู้พื้นฐานต่อผู้ต้องขังที่กำลังจะกลับสู่สังคม ใช้ชีวิตอย่างปกติเหมือนคนทั่วไป และมีสิทธิเท่าเทียมเหมือนคนทั่วไป เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งควรจะได้รับรู้ ข่าวสาร การเมือง เพื่อรับรู้เป็นพื้นฐาน ในการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้ผู้นำหรือผู้แทนซื้อสิทธิ ขยายเสียง ในและหวังผลประโยชน์จากคะแนนเสียงของบุคคลเหล่านี้ จึงต้องมีการนำข้อมูลข่าวสาร การเมืองทั่วไปที่เป็นปัจจุบันไปประชาสัมพันธ์ (อุทัย หิรัญโศ, 2553) หรือบอกกล่าว เป็นวิธีการสื่อสารทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งบุคคลที่จะนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทั่วไปไปประชาสัมพันธ์ หรือบอกกล่าวให้ผู้ต้องขังรับทราบได้ คือ ผู้คุม ซึ่งผู้คุมจะสามารถประชาสัมพันธ์และส่งข่าวสาร การเมืองให้กับผู้ต้องขังได้ การส่งข่าวสาร การเมืองทั่วไปนั้น เปรียบเสมือน การสื่อสารทางการเมืองการสื่อสารทางการเมืองของผู้คุม

(วิทยากร เชียงกูร, 2550) ดังนั้น การสื่อสาร ทางการเมืองให้ประสบความสำเร็จ จึงต้องเลือกช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาร และบริบททางการเมือง ด้วยเช่นกัน อันจะนำไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารทางการเมืองให้กับผู้ต้องขังต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองของ เจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขการสื่อสารทางการเมืองของ เจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดปทุมธานีกับผู้ต้องขัง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากจากผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,900 คน (เรือนจำจังหวัดปทุมธานี ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ งานทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง วันที่ 12 มกราคม 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามา เน้ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน เก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลของระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ด้านข่าวสาร ด้านผู้รับสาร และด้านช่องทาง ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังพบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา ระยะเวลาการต้องโทษ และระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำกับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี ด้านผู้ส่งสาร ปัญหาคือ เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องข่าวสารการเมืองทั่วไปเป็นประจำ ข้อเสนอ เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีการหาเวลาในการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำและปัจจุบัน ด้านตัวข่าวสาร ปัญหาคือ ข่าวสารทางการเมืองทั่วไป เนื้อหาข้อความควรมีความชัดเจนและมีความเข้าใจ ควรหาเนื้อหา ข่าวสารที่มีความชัดเจนถูกต้อง ด้านช่องทางข่าวสาร การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำมีการถ่ายทอดในลักษณะปกติทั่วไป ควรมีการถ่ายทอดในลักษณะทั่วไป ด้านผู้รับสาร คือ ผู้รับสารมีการนำข่าวสารที่ได้รับมา ไปพูดคุยเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ควรศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวสารที่ได้รับ

อภิปรายผลการวิจัย

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลของระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ด้านข่าวสาร ด้านผู้รับสาร และด้านช่องทาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพงศ์ พงษ์ศิริเดชา (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม” พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีอายุ อายุราชการ และประสบการณ์การทำงานภายในเรือนจำที่ต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อมาตรการการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา ระยะเวลาการต้องโทษ และระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำกับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ จำปาขาว (2551) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย: ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลักการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีความแตกต่างกัน คือ แกนนำมีความรู้ ประสบการณ์และมีทักษะในการสื่อสารที่ดี ประกอบกับการมีเครือข่ายที่กว้างขวางทำให้การสื่อสารของกลุ่มได้รับความสนใจและสามารถดึงดูดโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดความคล้อยตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตินัย นิยมวัน และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2558) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “การจัดการภาวะวิกฤติของการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศไทย กลุ่มเรือนจำประเภทเรือนจำจังหวัดมีดัชนีความวิกฤติโดยเฉลี่ยสูงสุด กลุ่มเรือนจำประเภททัณฑสถาน พบว่าเขตการบริหารที่มีดัชนีความวิกฤติน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่ม อาเซียนพบว่าประเทศไทยมีดัชนีความวิกฤติในเกณฑ์วิกฤติน้อย รองจากประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี” สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำกับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

ด้านผู้ส่งสาร	ด้านข่าวสาร	ด้านช่องทางข่าวสาร	ด้านผู้รับสาร
- การใช้ถ้อยคำที่น่าสนใจ ฟัง - สามารถสอบถามเรื่องเกี่ยวกับการเมือง - การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลาง - ศึกษาข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน - มีความรู้ ความควรไม่ควรในการให้ข้อมูล	- ข่าวสารทางการเมืองทั่วไปไม่มีการบิดเบือน - ความเหมาะสม รายละเอียดของข่าวที่สื่อ - ข่าวสารมีความเชื่อถือได้ - รู้เท่าทันเหตุการณ์ - เนื้อหาข่าวสารควรศึกษาและถ่วงรอง	- การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำ - ข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ - มีการถ่ายทอดในลักษณะพูดคุย - สื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย - เพิ่มช่องทางและเปิดโอกาส	- ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ชักถาม - มีความรู้ความเข้าใจในข่าวสาร - นำข่าวสารที่ได้รับไปพูดคุยหาข้อมูลเพิ่มเติม - นำความรู้ไปใช้หลังพ้นโทษ - ปรับทัศนคติเมื่อพ้นโทษ

ภาพที่ 1 การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ

ด้านผู้ส่งสาร พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำมีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารทางการเมืองมีถ้อยคำที่น่าสนใจ ฟัง สามารถสอบถามเรื่องการเมืองทั่วไปที่ถ่ายทอดสิ้นสุดและเปิดโอกาสให้ซักถามในเรื่องของการเมืองที่ไม่เข้าใจ ในการถ่ายทอด และถ่ายทอดออกมาในลักษณะที่มีเนื้อความข่าวสารที่เป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ด้านตัวข่าวสาร พบว่า ข่าวสารทางการเมืองที่เจ้าหน้าที่นำไปถ่ายทอดให้กับผู้ต้องขัง ตัวข่าวสารไม่มีการบิดเบือน เนื่องจากได้นำมาเปรียบเทียบกับเจ้าหน้าที่คนอื่น เนื้อความข่าวสารส่วนสำคัญจะตรงกันกับทุกคนที่ได้ถ่ายทอดออกไป ตัวข่าวสารที่ถ่ายทอดออกไปมีรายละเอียด ความเหมาะสม ช่วงเวลา ที่พอดีและเนื้อหาข่าวสารสามารถเชื่อถือได้

ด้านช่องทางข่าวสาร พบว่า ช่องทางที่เจ้าหน้าที่เรือนจำได้สื่อสารกับผู้ต้องขัง มีหลากหลายช่องทาง เช่น พูดคุยส่วนตัว พูดคุยหน้าแถว พูดผ่านเสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ทำให้ผู้ต้องขังสามารถได้รับข่าวสารด้านการเมืองทั่วไป ได้

หลายวิธี ช่องทาง และสามารถสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่สงสัยหรือไม่เข้าใจได้ตลอดเวลา

ด้านผู้รับสาร พบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ที่สามารถแสดงความคิดเห็น และซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจกับสถานการณ์นั้นๆ ได้ตลอดเวลา และสามารถนำความรู้เรื่องการเมืองที่ได้รับนำไปเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการพูดคุย เสนอในเรื่องของการเมืองทั่วไปกับผู้อื่นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านผู้ส่งสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่เรือนจำส่งเสริมการให้ความรู้ในหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนแก่ผู้ต้องขัง

ด้านข่าวสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่เรือนจำมีนโยบายส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันกับผู้ต้องขัง

ด้านช่องทางข่าวสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ สร้างความเข้าใจต่อการทำให้ข้อมูลข่าวสารคลาดเคลื่อนตามสถานการณ์จริง

ด้านผู้รับสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้ผู้ต้องขังได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อออกไปใช้ชีวิตสังคมภายนอกได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ด้านผู้ส่งสาร เรือนจำควรให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ ส่งเสริมการให้ความรู้และปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนแก่ผู้ต้องขังตามความเหมาะสม

ด้านข่าวสาร เรือนจำควรให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันกับผู้ต้องขัง เป็นระยะ

ด้านช่องทางข่าวสาร เจ้าหน้าที่เรือนจำ ควรสร้างความเข้าใจต่อการทำให้ข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์จริง และทันต่อเหตุการณ์

ด้านผู้รับสาร ผู้ต้องขังควรได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อหลังจากออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง “การให้ความรู้และข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อผู้ต้องขังเพื่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต”
2. ควรวิจัยเรื่อง “การรับรู้ความเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของผู้ต้องขัง”
3. ควรวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการให้ความร่วมมือการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง”
4. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “อิทธิพลของความเข้าใจการเมืองต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของผู้ต้องขัง”

เอกสารอ้างอิง

- ธีรพงศ์ พงษ์ศิริเดชา. (2559). *ทัศนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- นิตินัย นิยมวัน และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2558). *การจัดการภาวะวิกฤติของการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิชาญ จำปาขาว. (2551). *การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย: ศึกษากรณีการประชุมประท้วงหลักการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2550). *หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย*. สืบค้น 1 มกราคม 2562, จาก <http://www.witayakorndub.wordpress.com/2007/06/democratic>.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อุทัย หิรัญไธ. (2553). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.